

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K APOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Fejlesztő neve:

ENGEL MÁRIA

Tanóra:

ATHÉNI NÉPGYŰLÉS A KÉT PERZSA TÁMADÁS KÖZÖTT SZEREPJÁTÉK

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása; A téma és a módszer összekapcsolásának indoklása:

Athéni népgyűlés a két perzsa támadás között:

- A népgyűlés szerepe, résztvevői
- A népgyűlés hatásköre
- Érvek és ellenérvek a perzsa támadás elleni védelem kérdésében
- A cserépszavazás

A téma feldolgozása szerepjáték módszerével történik, a tanulók előzetes önálló készülésével. A népgyűlés/tanóra során fontos cél, hogy lehetőség szerint mindenki megszólaljon és a választott szerepe szerinti érvekkel aktív részese legyen a vitának, odafigyelve a többiek érveire, azokra reagálva. Cél fejleszteni a tanulók vitakultúráját, a tanult tananyag/ismeretek alkalmazási képességét.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

2. Fejleszthető kompetenciák:

Személyes kompetenciák	Szociális kompetenciák	Kognitív kompetenciák
<ul style="list-style-type: none"> • Éntudatosság (önbizalom) • Önszabályozás (lelkiismeretesség, innováció: találékonyság, nyitottság az új ötletekkel, megközelítési módokkal és az új információkkal szemben) • Motiváció (teljesítménymotiváció, elköteleződés, optimizmus) • Alkalmazkodás: a változás kezelésében megmutatkozó rugalmasság • Elköteleződés: igazodás a csoport vagy egy szervezet céljaihoz • Kezdeményezőkézség: készenlét a felmerülő lehetőségek megragadására 	<ul style="list-style-type: none"> • Mások megértése (ez a képesség teszi lehetővé, hogy megértsük mások érzelmeit és nézőpontját, és aktív érdeklődést tanúsítsunk mások meggyőződése iránt) • Kommunikáció: pártatlan érdeklődés mások véleménye iránt, és képesség, amely lehetővé teszi, hogy meggyőzőek legyünk • A változás katalizálása: változás kezdeményezése vagy kezelése • Kapcsolatépítés: hasznos ismeretségek ápolása • Együttműködés: képessé tesz arra, hogy másokkal együtt dolgozzunk közös céljaink érdekében • Csapatszellem: a csoport összhangjának megteremtése a közös célok elérése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> • Megértés (elvonatkoztatás-absztrakció, felfogás-megértés, leírás, megfigyelés, adatok kiértékelése és feldolgozása) • Átalakítás (kiemelés a kontextusból, értelmező kibontás, példáhozás, általános következtetés levonása az egyedi jelenségek alapján) • Felidézés: képalkotás a rövid távú memóriában, memorizálás, körülírás, visszaemlékezés • Nézőpontváltás: hangsúlyozás, vizuális/térbeli perspektíva felállítása

3. Korcsoport / évfolyam:

9. évfolyam

4. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

- A görög-perzsa háborúk korának ismerete
- Az athéni demokrácia működésének ismerete

5. Eszközigény:

- Kilépőkártya minden tanulónak

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

1. óra: (Ez nem vesz igénybe egy teljes tanórát, inkább csak egy részét, kb. 20 percet.)

A következő órán átalakul az osztály athéni népgyűléssé, ahol a Kr. e. V. század 80-as éveiben a várható újabb perzsa támadás elleni védekezés módjáról kell dönteni. A két irányzat legfőbb képviselőit (Ariszteidészt és Themisztoklészt) egy-egy diák jeleníti meg, a többiek pedig athéni polgárokként vesznek részt a népgyűlési vitában. Természetesen ők is külön szerepet kapnak: a város különböző társadalmi, gazdasági helyzetű, foglalkozású tagjai lesznek. Ha van az osztályban rátermett, vállalkozó diák, akkor a népgyűlés „levezető elnöki” szerepét rá lehet bízni, de ezt megtarthatjuk magunknak is.

Fontos, hogy először megismerkedjenek a választott szereplővel, milyen helyzete volt a korabeli Athénban.

Szereplehetőségek ismertetése

A szerepek kiosztása / elvállalása

Az általános ismertető és kis figyelemfelkeltés után a szereplehetőségek listáját egy diákra is rá lehet bízni, a többiek nála iratkozzanak föl a szerepekre. Azért a legfontosabbat, a vezérszónokokat (Ariszteidészt és Themisztoklészt) érdemes még együtt, tanári segítséggel eldönteni.

Szervezési feladatok:

A szerepjátékos tanórára érdemes a tantermet átrendezni, ha lehetséges. Pl. félkör alakban körbehelyezni a székeket, de a hagyományos, frontális elrendezésű teremben is „játszható”.

2. óra:

Az athéni népgyűlés – szerepjáték:

Az elhelyezkedést követően a népgyűlést levezető elnök megnyitja a népgyűlést, megnevezi a napirendre kerülő témát és felkéri nyitóbeszédük megtartására a két vezérszónokot. A beszédek meghallgatása után kezdődhet a vita, amelyben fontos cél, hogy mindenki megszólaljon és minél több érv hangozzék el. A vitát érdemes a kérdésről tartott szavazással zárni (ha felmerül a cserépszavazás pl. Ariszteidész ellen, akkor azt is megeleveníthetjük).

7. Lehetséges megoldások:

R

1. Feladat

Tanári téma- és feladat-megjelölés.

Hogyan született meg egy fontos döntés az ókori Athénban?

Hogyan képzeljük el a kor szereplőit, milyen személyes érdekek húzódnak meg egy kérdés támogatása vagy ellenzése mögött?

Ez azt jelenti, hogy az osztály „átalakul” a Kr.e. V. századi Athén népgyűlésévé, ti lesztek azok az athéni polgárok, akiknek dönteniük kell, hogyan készüljön föl a város a várható és fenyegető újabb perzsa támadásra. A kapott szerep szerint nézzetek utána, milyen a helyzetetek a hadseregben, megélhetéseteket hogyan befolyásolja a perzsa támadás, melyik álláspont támogatásában vagytok érdekeltek, milyen érvekkel tudjátok véleményeteket alátámasztani, a többieket meggyőzni. Aztán mindezt a szerepjáték szerint egyes szám első személyben – a kor udvariassági szokásai szerint – elő kell adni, vagyis inkább e szerint részt venni a népgyűlésen.

Szereposztás:

A mellékelt táblázat segítségével mindannyian válasszatok szerepet magatok számára!

Ariszteidész	
Themisztoklész	
Nagybirtokos arisztokrata	
Kisbirtokos	
Hajóács	
Napszámos	
Kikötői rakodó munkás	
Kerámia műhely tulajdonos	
Ötvös mester	
Tengeri kereskedő	
Arisztokrata úr	
Kézműves műhely tulajdonos	
Ipari napszámos	
Evező munkás	
Kikötői piac felügyelő	
Szőlőültetvényes	
Narancsültetvényes	
Olajfa ültetvényes	
Kiskereskedő	

Sztratégosz a marathoni csata idején	
Sztratégosz a marathoni csata idején	
Hajóvitortla készítő mester	
Zöldségtermelő	
Ékszerkészítő	
Borkereskedő	
Olajkereskedő	
Arisztokrata úr	
Kézműves műhely tulajdonos	
Ipari napszámos	
Evező munkás	
Hajóács	
Napszámos	

J

2. Feladat

A szerepek kiosztása után egyénileg, otthon készülj tovább: gondold végig, mit is fogsz mondani a népgyűlés szereplőjeként, esetleg kitől és mit fogsz kérdezni!

A két szónok otthon állítsa össze / írja meg beszédét!

Mindenki gondolja végig, milyen érvekkel tudna hozzászólni a vitához!

3. Feladat

Foglalja el helyét a népgyűlésre érkezett minden athéni polgár! A népgyűlést megnyitom. Mai témánk: hogyan erősítse meg védelmét szeretett városunk a fenyegető perzsa támadás ellen?

Elsőként Ariszteidész polgártárs beszédét hallgassuk meg, aztán Themisztoklész polgártárs beszéde következik!

A beszédek után várjuk a hozzászólásokat, érveket, hogy felelős döntést tudjunk hozni!

Figyeljetek egymásra! És bátran kérdezzetek is egymástól!

A népgyűlés – szerepjáték, ahol:

Pl. Ariszteidész beszédében a szárazföldi haderő megerősítését javasolja a népgyűlésnek, hivatkozva a marathoni győzelemre, utalhat arra, hogy nem tudható, mikor következik be az újabb perzsa támadás, így mielőbb meg kell erősíteni a polisz védelmét. Themisztoklész beszédében a tengeri haderő fejlesztését tartja a legfontosabb feladatnak, és erre tesz javaslatot. Érvelhet azzal pl., hogy az előző perzsa támadás tengeren közelítette meg Attikát, egy ütőképes flottával már a tengeren megállítható lesz az újabb támadási kísérlet.

A nagybirtokosok, ültetvényesek szót emelhetnek földjeik, birtokaik védelmében, melynek biztonságát a szárazföldi haderő garantálhatná. A nagybirtokos arisztokrácia szóvá teheti eddigi vezető szerepét a hadsereg irányításában, amit a hajóflotta erősítésével elvesztene. A marathoni csatában részt vett sztratégoszok felidézhetik az ott alkalmazott taktikát, melynek segítségével a görög phalanx győzelmet tudott aratni a perzsa haderőn, így már bizonyította rátermettségét. A kereskedők és kézművesek jó lehetőséget látnak a hadiflotta erősítésében, mely biztosíthatná a tengeri kereskedelmi útvonalak használatát, továbbá a kézművesek (pl. hajóács, vitorlakészítő) és a napszámosok számára munkalehetőséget is jelent a flottaépítés. Fölmerülhet az új, három serevezős hajótípus, a trierész építésének terve, előnyei. Katonai szerepük erősödésével együtt politikai helyzetük is megerősödhet. A kisbirtokosok szóvá tehetik, hogy sok idő egy flotta megépítése, lehet, hogy hamarabb érkezik a perzsa támadás. Szóvá tehetik: miből fedezik a drága flottaépítés költségeit. Themisztoklész javasolhatja, hogy a polisz tulajdonában lévő laureoni ezüsbányák jövedelmét fordítsák erre a célra, így a polgárokat nem terheli meg. Felmerülhet még az is, hogy a város gabona ellátásának nagy részét tengeri kereskedelem útján szerzik be, valamint a poliszban termesztett és készített áruk jelentős része is kivitelre kerül, így a tengeri kereskedelmi útvonalak védelme/biztosítása is fontos szempont.

A vita végén szavazásra kell bocsátani a két javaslatot és kihirdetni a döntést. (Fölmerülhet esetleg – a történelmi tényeknek megfelelően – az Ariszteidész elleni vád: zsarnoki egyeduralomra tör. Ennek megfelelően cserépszavazást (osztrakiszmoszt) is rendezhetünk.

R

4. Feladat

Kilépőkártya:

A táblázat alapján értékeld pontokkal magad és társaid munkáját!

Szerep neve	tartalom 1-6 pont	beszéd (szerep szerint) 1-4 pont	részvétel a vitában 1-5 pont	összesen: 15 pont
Ariszteidész				
Themisztoklész				
Nagybirtokos arisztokrata				
Kisbirtokos				
Hajóács				
Stb.				

Fejezd be az alábbi mondatokat!

a.) Az zavart a legjobban az órán:

b.) Az tetszett a legjobban az órán:

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

8. Szemléltetés:

9. Fejlesztő értékelés:

A kilépőkártya kitöltése az alkalmazott módszer és a tanulási folyamat végiggondolására ösztönöz, illetve arra, hogy a tanuló végiggondolja, és egy-két mondatban megfogalmazza, mi jelenti számára a legnagyobb újdonságot a tanórai új ismeretek közül, ill. a feldolgozás új módjában.

10. Felhasználható irodalom:

1. Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak, szerk.: Kaposi László (Magyar Művelődési Intézet, Magyar Drámapedagógiai Társaság, Bp. 1999.)
2. Kojanitz László: Történelmi szerepjátékok és a problémamegoldó gondolkodás (Iskolakultúra, 1992/4 sz.)

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

